

philippine studies

Ateneo de Manila University • Loyola Heights, Quezon City • 1108 Philippines

**Magdamag sa Wayang
Sa Yogya alas Kuwatro ng Umaga
Par sa Dayuhan sa Bangkok: Paano Kausapin ang Puta**

Jose Mario C. Francisco, S.J.

Philippine Studies vol. 43, no. 3 (1995): 483

Copyright © Ateneo de Manila University

Philippine Studies is published by the Ateneo de Manila University. Contents may not be copied or sent via email or other means to multiple sites and posted to a listserv without the copyright holder's written permission. Users may download and print articles for individual, noncommercial use only. However, unless prior permission has been obtained, you may not download an entire issue of a journal, or download multiple copies of articles.

Please contact the publisher for any further use of this work at philstudies@admu.edu.ph.

<http://www.philippinestudies.net>
Fri June 27 13:30:20 2008

JOSÉ MARIO C. FRANCISCO, S.J.

Magdamag sa Wayang

Galing sa kadiliman sa labas
 pinasok ko ang bulwagang
 pinaghaharian ng bugtong na ilaw
 kagubatang sa kapal at sukal
 bahagyang matagos ng sinag ng araw
 Bumubuhos ang wikang hindi kakilala
 siyap ng ibo't ungol ng musang
 mula kung sa'ng kuweba ng lalamunan.
 Nabubuhay ang mga aninong naglalaban
 pinagsasalit-salit na iba't ibang hugis
 ng kung sinu-sinong tauhan
 diyos, alila, hari at kawal
 na sa katunayan, tinuyong balat ng hayop
 na pinagagalaw ng kamay.
 Pasikut-sikot ang kuwento
 at kung kaylan ko masusundan
 saka babaguhin ng *dalang*
 sa saliw ng bulong ng gamelan
 at ugong ng katutubong dram.

Sa Yogya Alas Kuwatro ng Umaga

Pabugsu-bugso mula sa tore ng *mesjid*
 ang anyaya mo'ng manalangin
 at dahil bahagyang nasasala ng ambo't hangin
 (naiiwan ang talim ng nuno't kapatid natin)
 umabot sa akin
 na halos daing sa wikang walang wawa at himig
 ngunit gumigising sa saradong bibig
 nakapagpapasaliw sa kuwerdas ng ugat ko at litid
 at nahahalukay balong itim ng sikmurang nangangasim.

Sa harap ni Allah
 kita'y hindi iba
 uhaw sa pagdinig
 ng Wika N'yang tubig.

Para sa Dayuhan sa Bangkok: Paano Kausapin ang Puta

Walang kinikilalang bayan ang libog at yaman
maliban sa alpabeto sa dulo ng daliri
na walang bagong katinig at patinig
walang bagong himig.

Basta't pinapasok ang lupain ng katutubo
mga burol, lambak, pati masukal na puklo
hinahawi anumang sagabal sa pag-aari

habang unti-unting lumitaw
sa kahabaan ng katawan
ang nakatitik mong katauhan
sa 'yong mata, taga-hilagang magulang
sa dila, sili't luyang dikdik sa anghang
sa mga palad, guhit ng paghahanap
at sa baywang, lantik ng yukong halaman

habang unti-unting lumitaw
sa kahabaan ng katawan
ang pinagdaanang kabihasnan
ang luhang lawa sa paninging bintana
ang pagtaginting ng templo sa pagtawa
ang pag-aalay ng insenso at ilaw
ang di-pagpatay maging lamok o bangaw.

Sa dulo ng daliri ko
ilinuluwal kang tao.
Sasapuhin ka ng palad
hindi ka lamang malaglag.

J. NEIL C. GARCIA

The Conversion

It happened in a metal drum.
They put me there, my family
that love me. The water
had been saved just for it, that day.